

МАТЕРІАЛИ
VI Міжнародної науково-практичної
конференції

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
XXI СТОЛІТТЯ

Збірник тез доповідей

м. Мукачєво, Україна
20-21 квітня 2023 року

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
MUKACHEVO STATE UNIVERSITY
ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ М.В.ЛИСЕНКА
LVIV NATIONAL MUSIC ACADEMY NAMED AFTER MYKOLA LYSENKO
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.СТЕФАНИКА
VASYL STEFANYK PRECARPATHIAN NATIONAL UNIVERSITY
ГУМАНІСТИЧНО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯНА ДЛУГОША В ЧЕНСТОХОВІ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
JAN DLUGOSZ UNIVERSITY IN CZESTOCHOWA (POLAND)
ІНСТИТУТ СЛАВІСТИКИ ІМ. ЯНА СТАНІСЛАВА СЛОВАЦЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК
JAN STANISLAV INSTITUTE OF SLAVISTICS OF THE SLOVAK ACADEMY OF SCIENCES
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ ІМ. БЕНІ ЕґРЕШІ (УГОРЩИНА)
BENI EHRESHI INSTITUTE OF ARTS (HUNGARY)**

**МАТЕРІАЛИ
VI Міжнародної науково-практичної
конференції**

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
XXI СТОЛІТТЯ**

Мукачево-2023

Шафар Андріанна Юріївна УНІКАЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ДИТЯЧОГО АКОРДЕОННОГО БАЯННОГО) РЕПЕРТУАРУ	129
---	------------

Шекета Іван Іванович РОЛЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА (МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА).....	131
---	------------

Розділ 3

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МИСТЕЦЬКІЙ СФЕРІ: НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Черепанин Мирон Васильович МУЗИЧНА СПАДЩИНА УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ: ДЖЕРЕЛА, ЗВУКОВІ НОСІЇ, МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ	135
--	------------

Розділ 4

ПРОБЛЕМАТИКА РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

Антонюк Ірина Миколаївна МУЗИЧНІ КУЛЬТУРИ СХОДУ І ЗАХОДУ: ПРОТИСТОЯННЯ ЧИ НАБЛИЖЕННЯ?.....	141
---	------------

Буркало Степан Михайлович, Буркало Наталія Людвиківна БЕЛА БАРТОК І УКРАЇНА	144
---	------------

Ван Цзянін ПРОЯВИ КОНВЕРГЕНЦІЇ В МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	147
--	------------

Задорожний Ігор Зенонович МУКАЧІВСЬКИЙ ЄПИСКОП ІОАН БРАДАЧ У ЗБЕРЕЖЕННІ СХІДНОГО ОБРЯДУ ТА РОЗВИТКУ ОСВІТИ КРАЮ	149
--	------------

Ітао Дун АКОРДЕОННІ ШКОЛИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ КИТАЮ	153
--	------------

Прокопович Лідія Сигізмундівна, Моргун Алла Володимирівна ОСОБЛИВОСТІ МОВОСТИЛЮ ЗАКАРПАТСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА МИРОСЛАВА ДОЧИНЦЯ	156
---	------------

На внутрішньому рівні (як і у всіх інших країнах чи культурних просторах на сучасному етапі) конвергенція виявляється як нівелювання меж між поп-культурою (масовою, мас-медійною) та високим елітарним мистецтвом. З іншого боку, синтез масової та високої культури також відбувається шляхом залучення жанрів ззовні. Наприклад, опери, популярної пісні (зі структурою заспів-приспів). В цьому випадку конвергенція сприяє еволюції та швидкій адаптивності культури до соціокультурних запитів суспільства.

З іншого боку мас-медійність, панування нових форм поширення музики (через радіо, інтернет-мережу, кіноіндустрію та розважальний теле-сегмент) і бажання бути не просто частиною загальносвітового культурного простору, а й мати в ньому провідну роль, сприяє конвергенції на рівні музичної мови. Так, основою композиції стають засвоєні різними національними культурами європейські жанри та форми, ладо-гармонічна система, мелодика та ритміка. З іншого боку вони збагачуються ладовим та тембровим колоритом, характерним для китайської традиційної музики. Таким чином, конвергенція не нівелює здобутки кілька тисячолітньої китайської музичної традиції, а презентує її світові в такій формі, яка буде максимально простою для сприйняття якнайширшою мультикультурною аудиторією.

УДК 37.014.523:2-53/-56:2-722.52 (043.2)

Задорожний Ігор Зенонович,
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

МУКАЧІВСЬКИЙ ЄПИСКОП ІОАН БРАДАЧ У ЗБЕРЕЖЕННІ СХІДНОГО ОБРЯДУ ТА РОЗВИТКУ ОСВІТИ КРАЮ

В осмисленні процесів національного культуротворення особливої ваги набуває необхідність глибшого пізнання регіональних особливостей

становлення та розвитку духовного життя в краї, що пов'язано із діяльністю Мукачівських греко-католицьких єпископів.

Значне коло питань, що стосуються діяльності єпископів, церковної історії, процесів розвитку сакрального мистецтва висвітлено у ряді праць В. Гаджеги, А.Годинки, М.Лелекача, С.Папа, А.Пекара, Д.Данилюка, В.Фенича, М.Приймича, та ін.

Важлива роль у розвитку освіти і культури в краї належить Мукачівським єпископам Михайлу-Мануїлу Ольшавському, Іоану Брадачу, Андрію Бачинському, які протистояли асиміляційним процесам, займали активну позицію в організації діяльності єпархії.

Аналізуючи стан релігійного життя на теренах Мукачівської єпархії у середині XVIII століття в Австрійській імперії, єпископ М.-М.Ольшавський відзначає наявність ряду проблем, які виникали серед молодих священиків, що закінчили студії у латинських богословських закладах. У їх практиці зауважено відхід від канонічних приписів східної церкви, занедбання відправ утрени, спостерігались окремі порушення в одязі, перехід на латинський обряд. Зрозумілим було спрямування діяльності єпископів на відстоювання канонів східної церкви, збереження традицій та обрядів, заснування навчальних закладів. Саме у єпископських циркулярах виявляємо постійну турботу про виховання і навчання молоді, організації початкових шкіл, розбудову нових кам'яних церков, матеріальний стан духовних осіб та парафіян, дотримання чітких приписів у церковних відправах, що у цілому засвідчує спрямованість на відродження духовного життя, культури та освіти краю.

Серед видатних церковних діячів другої половини XVIII століття скромне місце посідає І.Брадач, досить коротка єпископська діяльність (1767-1772) якого була спрямована на організацію діяльності Мукачівської єпархії, вирішення проблематики християнського навчання дітей, необхідності дотримання естетики в оформленні внутрішніх інтер'єрів церковних храмів, збереження і розвитку церковного співу.

Іоан Брадач народився 14 лютого 1732 року у с.Ториски Попрадського округу в сім'ї дорожнього комісара Симона Брадача і Катерини Вислоцької. Початкову освіту здобуває у рідному селі та с. Каменка, середню – при Спішській Капітулі. У подальшому І.Брадач навчався у Левочській гімназії та Трнавській єзуїтській семінарії св. Адальберта, після завершення якої 1756 року висвячується Михайлом-Мануїлом Ольшавським і назначається парохом с. Росвигово та професором богослов'я Мукачівської богословської школи.

Досить за короткий час під керівництвом І.Брадача Мукачівська школа розгортає свою діяльність і досягає певного розквіту. У ній навчалась молодь із 14 комітатів верхньої Угорщини, про що дізнаємось із журналу успішності за 1757 рік (*Catalogus Auditorum Schola Munkacsiensis Anni 1757*), у якому числяться 117 учнів [1], а за 1760 рік – 54 учні [2]. Значна увага у школі зверталась на вивчення богослов'я, моралі, латинської мови, учні проводили катехизацію та брали участь у богослужіннях [8, с.34-37].

На Мукачівському соборі, який відбувся 29 січня у 1764 році, І. Брадач обирається від духовенства посланцем до Відня, як повірений єпархії у справі усунення суперечок у взаємовідносинах між духовенством латинського і греко-католицького обряду. Про активність та успіхи діяльності І.Брадача у Відні свідчить його листування з єпископом М.-М.Ольшавським. На сьогодні збережена значна кількість документів, листування на латинській мові між І.Брадачем та єпископом М.-М.Ольшавським у період з 19.01. 1765 по 27.12. 1765 року, що налічує 40 листів І.Брадача та 37 листів М.М.Ольшавського [4], а за 1766 рік вміщує 51 лист М.М.Ольшавського та 30 листів І.Брадача [5]. Значна кількість документів, листів охоплює період 1766–1767 років [6], що на сьогодні є важливим джерелом міждисциплінарних досліджень, пізнання складних процесів відстоювання самостійності Мукачівської єпархії,

інтерпретації подій, визначення позицій духовних діячів, їх способів мислення в контексті тогочасних реалій.

Позитивні успіхи діяльності І.Брадача у Відні добре ілюструє циркуляр за 1766 рік М.М.Ольшавського, де повідомляється про рішення Австрійської імператриці Марії-Терезії щодо скасування підпорядкованості греко-католицьких священників латинським, зокрема сплати їм штолових та річних доходів [3].

Як продовжувачу справи М.М.Ольшавського, І.Брадачу дісталась важка місія відстоювання незалежності Мукачівської єпархії від претензій Егерських латинських єпископів. З цього приводу важливим документом є протокольні записи зустрічі І.Брадача з Егерським єпископом, графом Каролем Естергазі. Так, у полеміці з єпископом, І.Брадач відстоював, зокрема, потребу підготовки грамотних священників грецького обряду в Егерській семінарії. Він наголошував на тому, що священник повинен добре володіти мовою, дотримуватись наголосів, розуміти скорочення слів (титл), а також звертав увагу на таку важливу сторону східного обряду як спів, який вивчався у першому народному класі [7, с.146–147], чим нехтували в Егерській семінарії. У цьому бачимо твердість переконань та чіткість позиції єпископа щодо тих чинників, які забезпечували збереження канонічних приписів східного обряду та були важливим стримуючим фактором в асиміляційних процесах.

Піклуючись за розвиток освіти, І.Брадач у 1770 році у Відні опублікував «Буквар» та збірник церковних молитв. І.Брадач відзначався добродійністю, уважністю до проблем бідних, сиріт і вдовиць, при тому він був строгим і вимогливим щодо виконання обов'язків священниками та дякоучителями.

За короткий період своєї діяльності І.Брадач спрямував всі сили на допомогу духовенству, багато уваги приділяв розвитку освіти, організації діяльності початкових шкіл, навчанні дітей, катехизації.

Джерела

1. Журнал успішності Мукачівської богословської школи за 1757 р. ДАЗО ф.151, оп. 1, №1503.
2. Журнал успішності Мукачівської богословської школи за 15.XII. 1760р. ДАЗО ф. 151, оп. 1, № 1637.
3. Лист-циркуляр єпископа М.М.Ольшавського за 1766 рік. ЗОДА ф.151, оп.1, № 2015.
4. Листування І.Брадача та єпископа М.-М.Ольшавського (19.01.1765 по 27.12. 1765 р.), ЗОДА.ф.151.оп.1, № 1950.
5. Листування І.Брадача та єпископа М.-М.Ольшавського 1766 рік, ЗОДА ф.151.оп.1. № 2016.
6. Листування І.Брадача та єпископа М.-М.Ольшавського за 1766–1767 роки, ЗОДА ф.151. оп.1. № 2015; ф.151. оп.1. № 2049.
7. Лучкай М. Історія карпатських русинів: У шести томах. Т.IV. Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2003. С.146-147.
8. Пап С. Історія Закарпаття. Т.3. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2003. С.34-37.
9. Пекар А. ЧСВВ: Нариси історії церкви Закарпаття. Рим–Львів: Видавництво „Місіонер”, 1997. Т. 1. 323 с.

УДК 78.2і;78.1;78.24

Ігао Дун,
Прикарпатський національний університет
ім. В. Стефаника,
м. Івано-Франківськ, Україна

АКОРДЕОННІ ШКОЛИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ КИТАЮ

Народно-інструментальне мистецтво Китаю славиться давніми мистецькими традиціями. Серед представників акордеоного мистецтва Китаю – Лі Цон – декан Школи музики Шанхайського педагогічного університету, голова професійного комітету акордеоністів Шанхайської музичної асоціації, генеральний секретар товариства акордеоністів Китайської музичної асоціації, віце-голова організаційного комітету 7-го та 8-го Пекінського міжнародного фестивалю акордеонного мистецтва, почесний президент акордеонного товариства Асоціації акордеоністів

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>